

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 29

ASIA:

Luxemburgissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Holma

Parisissa 25/1 1937

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Pariisissa tammikuun 26 p:nä 1937.

N:o 203-52

7/80 Pal. S 37.

7/2-37

Ulkoasiainministeriölle,

5 C29

Helsinki.

Lähetän täten kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle raporttini n:o 1 Luxemburgista, joka käsittelee aihetta:

Käynti Luxemburgissa.

Rolma.

LUXEMBURGISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Pariisissa 25 p:nä tammi kuuta 1937.

7/80 Sal. S 27.

2/2-37

Asia: Käynti Luxemburgissa.

5 C29

Käydessäni - 3 vuoden väliajalla - toissapäivänä Luxemburgissa kuulin siellä hyvin informoidulta taholta seuraavaa.

Kohta senjälkeen kuin Belgian kuningas viime syksynä oli pitänyt kuuluisan "neutraliteettipuheensa", saapui Pariisiin neuvottelemaan Ranskan hallituksen kanssa Luxemburgin pääministeri BECH. Hän asetti Ranskan hallitukselle kysymyksen, tulisiko Ranska aseellisestikin Luxemburgia puolustamaan, jos sen kimppuun "joltakin taholta" hyökätään. Tähän kysymykseen Ranskan hallitus oli antanut myönteisen vastauksen mutta sillä ehdolla että Belgia menettelee samoin. Tiedossani ei ole onko Luxemburgin hallitus sittemmin tehnyt saman kysymyksen Belgian hallitukselle.

x

x

x

Tällaisena levottomana aikana on suoranainen helppotus käydä Luxemburgissa, jonka paratiisilliset olot eivät voi jäädä keneltäkään ulkomaalaiselta huomaamatta. Kommunismia ei ole maassa, työttömyyttä ei liioin, teollisuus ja kauppa kukoista-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vat, varallisuus näkyy kaikkialla ja kaikki ihmiset ovat tyytyväisiä. Lounaalla jonka pääministeri BECH antoi diplomaateille ja maansa johtaville piireille, hän erikoisesti alleviivasi tätä seikkaa, nimenomaan, kuten hän myöhemmin minulle kahdenkesken sanoi, osoittaakseen läsnäoleville suurten maiden edustajille ettei tarvitse olla suuri menestyäkseen.

Suurherttuattaren syntymäpäivää vietti sananmukaisesti koko maa. Ei ollut sitä ikkunaa jossa ei olisi ollut jokin symboli päivän tapahtumasta. Sellaista entusiasmiä en ole aikaisemmin siellä nähnyt. Ja kaikki vakuuttavat että suurherttuattaren ~~syntymä~~ persoona on se joka pitää tämän nukkemaan ja sen onnelliset asukkaat koossa.

En voi olla kertomatta seuraavan hymyä herättävän tosiasian. Suurherttuattaren syntymäpäivän aamuna kello 6 ammutaan kaupungin vanhoilta muureilta 101 kanuunanlaukausta. Koska koko maassa ei ole ainoatakaan kanuunaa, lainataan tämä kanuuna joka vuosi läheisestä Metzlin linnoituksesta. On vaikea kuvitella vähemmän militaristista maata!

Ollessani Luxemburgissa allekirjoitin ministeri BECHin kanssa maittemme välisen rikollisten luovutussopimuksen. Tässä tilaisuudessa ojensin ministeri BECHille tasavallan presidentin hänelle myöntämän Valkoisen Ruusun suurristin, alleviivaten puheessani jonka hänelle pidin erikoisesti niitä siteitä jotka liittävät yhteen kaikki ne valtiomiehet jotka taistelevat pienten maiden elinehtojen ja rauhan säilyttämisen hyväksi.

Käydessäni ministeri BECHin luona sain myöskin järjestetyksi Luxemburgin konsuliedustuksen Helsingissä, josta kirjoitin eri kirjeessä.

26/1. Jouduin tänään eräillä kutsuilla sattumalta keskustelemaan meilläkin tunnetun kenraali LE RONDin kanssa Luxemburgin oloista maailmansodan lopussa, jolloin hän luottamuksellisesti minulle kertoi seuraavaa. Luxemburgilaiset, jotka kuten tunnettua koko sodan aikana olivat saksalaisesta valtauksesta huolimatta, tai ehkäpä juuri sen johdosta, erittäin ranskalaismielisiä, tekivät kaikkensa sodan loputtua päästäkseen Ranskan yhteyteen. Kun samanaikaisesti Belgia jopa osoitti oireita anektoida Luxemburg, Ranska puolestaan näytteli välittäjän osaa estäen sekä luxemburgilaisten että belgialaisten toivomuksia toteutumasta, s.o. toimien siihen suuntaan että Luxemburgin itsenäisyys pysytettäisiin. Kun sittemmin syntyi ajatus Luxemburgin liittymisestä johonkin suurempaan naapurimaahan taloudellisen ja tullionionin muodossa - maailmansodan edellä Luxemburg kuului kuten muistettaneen Saksan tullipiiriin - luxemburgilaiset toivoivat pääsevänsä Ranskan kanssa edes tällaiseen suhteeseen. Kuten LE ROND sanoi, tämäkin estettiin Ranskan taholta koska ei tahdottu loukata belgialaisia.

Tästä minulle tähän saakka tuntemattomasta asiain-tilasta saa mielestäni myös selityksen se tosiasia että Luxemburgin ja Brysselin väliset suhteet 1920-luvun alkuvuosina eivät lainkaan ottaneet menestyäkseen. Vasta kun Luxemburgin hallituksen johtoon tuli nykyinen pääministeri BECH, asiat ovat alkaneet luistaa toisella tavalla ja ovat tällä hetkellä katsottavat hyviksi. Tämän minulle on kertonut Belgian ent. lähettiläs Luxemburgissa, jonka aikana kehitys parempaan tapahtui. Hän luki tämän paranemisen suureksi osaksi BECHin ansioksi.

Huolimatta siitä että Luxemburgissa parhaasta päästä puhutaan saksaa ja luxemburgilaista saksalaismurretta, täytyy kuitenkin jokaisen siellä käyjän todeta että luxemburgilaisten sympatiat kulkevat Ranskaan. On esim. kuvaavaa että rautatieyhteys Luxemburgista Berliiniin päin on mitä kurjin.

Kuriositeettina vielä mainitsen, minkä minulle kertoi pääministeri BECH, että sodan ensi vuotena saksalaisen valtauksen aikana Luxemburg oli siinä määrin sotilaallisen valvonnan ja sensuurin alainen, että vasta 6 kuukautta Marnen taistelun jälkeen, joka tapahtui syyskuussa 1914, siitä saatiin tieto Luxemburgiin!

x

x

x

Kuulin juhlille saapuneilta brysseliläisiltä virkaveljiltäni erinäisiä uutisia Belgian sisäisistä oloista. Koska kuitenkin helmikuussa tulen oleskelemaan jonkun aikaa siellä, saanen tilaisuuden näitä tietoja tarkistaa ja olen niistä myöhemmin kertova.

Holma.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 29

ASIA:

Luxemburgissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Holma

Pariisissa 29/1 1937.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N:o

232-64

Pariisissa tammikuun 29 p:nä 1937.

6 80 Pal. n:o 137.		
1/2-37	-1	Lit.
5	Clg	ASIA

Ulkoasiainministeriölle,

H e l s i n k i.

Lähetän täten kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle raporttini Luxemburgista n:o 2, joka käsittelee aihetta:

Luxemburgin suhde ulkovaltoihin.

Holma.

Luxemburgi

PARIISI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Pariisi ssa 29 p:nä tammi kuuta 1937.

ULKOASIAIN		6/80 Sal. 1937
1/2 -37	-3	Liin.
5	C29	

Asia: Luxemburgin suhde ulkoval-
toihin.

Sen johdosta minkä kerroin raportissani Luxemburg
n:o 1 mainitsen ^{viala} että Luxemburgin pääministeri BECH pari päi-
vää sitten on maansa parlamentissa antanut ulkopoliittisen
deklaration jossa hän sanoo "que le gouvernement poursuit
ses négociations pour obtenir une consolidation de la neutra-
lité et de l'indépendance dans le cadre du système de paix
générale, que le pays gardera son statut militaire, dont au-
cun autre pays n'a demandé le changement, et que le grand-
duché veut rester ce qu'il est, sans se rattacher à l'un
ou à l'autre groupe de pays".

Kamari omaksui tämän deklaration.

Holma.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaadestuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaadestuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 29

ASIA: _____

Luxemburgissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Holma

Parisissa 8/3 1937.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Pariisissa maaliskuun 8 päivänä 1937.

N:o 566-147

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21 / 82 Sal. P. 1937		
12/3-37	5	LII
OSASTO	OSASTO	OSASTO
5	C29	

Ulkoasiainministeriölle

Helsingissä.

Lähetän täten kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle raporttini Luxemburgista n:o 3 joka käsittelee aihetta:

Luxenburgin neutraliteetti.

Holma.

LUXEMBURGISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Pariisi ssa 8 p:nä maalisk. kuuta 1937.

Asia: Luxemburgin neutraliteetti.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/82 Val. 1337		
8/3-37	5	LIT
	CLASSIC	ASIA
5	C29	

Viitaten raportteihini n:ot 1 ja 2 täten kunnioit-
taen tiedoitaa että Luxemburgin edustajakamarissa pääministeri
BECH äskettäin vastatessaan erään edusmiehen kyselyyn esitti
otsakeasian seuraavasti (erään saksalaisen lehden mukaan):

"In bezug auf die Auslegung des Artikels 16 des
Völkerbundspaktes (Durchgangsrecht für fremde Armeen) bemerkte
der Staatsminister, Luxemburg stehe mit den andern kleinen
Nationen auf dem Standpunkt, dieser Artikel binde nicht auto-
matisch alle Signatarmächte; die kleinen Nationen seien viel-
mehr frei, ihre Entscheidung über das Durchmarschrecht von
Fall zu Fall zu treffen. Ueber die Folgen der Kündigung des
Locarnovertrags durch Deutschland sei Luxemburg mit allen Lo-
carnomächten, auch mit Deutschland, in Unterhandlungen einge-
treten. Wenn der deutsche Reichskanzler bei seiner jüngsten
Rede Luxemburg nicht erwähnt habe (was der Abgeordnete Clément
so ausgelegt hatte, als ob Deutschland die luxemburgische
Neutralität nicht gleich der Hollands und Belgiens garantieren
wolle), so sei das verständlich, da ja das luxemburgische
Statut augenblicklich Gegenstand internationaler Verhandlungen

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

sei und in solchen Fällen keine offiziellen Erklärungen abgegeben würden. Er sei aber sicher, dass Deutschland gegen Luxemburg dieselbe Haltung wie gegen Holland und Belgien einnehme, und er habe Vertrauen in diese Erklärung Adolf Hitlers, die als hinreichende Garantie zu werten sei. Der Garantiewert der ~~verträge~~ Verträge von 1839 ~~ix~~ und 1867, den der Abgeordnete Clément durch Erneuerung dieser Verträge heben wollte, sei durch die luxemburgische Zugehörigkeit zum Völkerbund gewachsen.

In wirtschaftlicher Hinsicht habe Deutschland Luxemburg neue Kontingente für die Landwirtschaft und die Industrie bewilligt. Den luxemburgischen Geschäftsträger in Deutschland, Nickels, nahm der Staatsminister Bech gegen die Angriffe der Opposition energisch in Schutz. Die Sozialisten hatten eine Erweiterung der luxemburgischen Beziehungen zu Sowjet-Russland gefordert, da Sowjetrussland noch immer die luxemburgische Neutralität garantiere und der Wirtschaftsvertrag mit Russland gute Erfolge gezeitigt habe. Diesen beiden letzten Behauptungen stellte Bech ein formelles Dementi entgegen. Er erklärte, dass der Wirtschaftsvertrag mit Sowjetrussland nicht gehalten ~~xxxx~~ habe, was er versprochen hatte. Die offizielle Anerkennung Sowjetrusslands hindere die luxemburgische Regierung nicht an einem scharfen Vorgehen gegen die Bolschewisten in Luxemburg, womit der Minister auf das in Vorbereitung befindliche und besonders gegen die Kommunisten gerichtete Ordnungsgesetz anspielte. Seine Erklärungen wurden von der Mehrheit mit Beifall aufgenommen."

Holma.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 29

ASIA:

Luxemburgissa olevan lahetetyön raportti n:o 4.

Ministeri Holma

Parisissa 10/6 1937.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Pariisissa kesäkuun 11 p:nä 1937.

N:o

1349-348

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
42/86 Pal. 1937.		
16/6.37	2	101
5	C29	

Ulkoasiainministeriölle,

Helsinki.

Lähetän täten kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle raporttini Luxemburgista n:o 4, joka käsittelee aihetta:

Kommunistipuolueen lakkautusyritys.

Holma.

LUXEMBURGI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Parisi ssa 10 p:nä kesä kuuta 19 37.

Asia: Kommunistipuolueen lakkautus-
yritys.

43/86 Pol. D 37
16/6-37
5 C29

Olen aikaisempina vuosina vain harvoin raportoinut Luxemburgin oloista ja tuntuu ehkä senvuoksi ihmeelliseltä, että tämä raportti jo kantaa numeroa 4 tältä vuodelta. Tämä tosiasia ei kuitenkaan ihmetytä sitä joka on seurannut Belgian viimeaikaista ulkopoliittikkaa - mistä monasti olen raportoinut - ja joka tuntee niitä mielialoja jotka tämä uusi orientoituminen on herättänyt länsi-Euroopan rauhalle niin tärkeässä polttopisteessä kuin on pieni Luxemburg.

Olen raporteissani koettanut selvittää että nykyinen pääministeri BECH, joka jo joukon toistakymmentä vuotta on menestyksellisesti johtanut maansa kohtaloita, ei ole viime vuosina ja varsinkaan viime kuukausina laiminlyönyt yhtään tilaisuutta tehostaakseen julkisuudessa että Luxemburgin kansainvälinen statuuatti ei viimeaikaisten tapahtumien johdosta ole muuttunut. Aikaisemmin kertamani lisäksi mainitsen vielä että samoihin aikoihin jolloin Ranska ja Englanti viime huhtikuun loppupuolella antoivat Belgian hallitukselle tunnetut deklarationsa, ministeri BECH antoi kamarissa diplomaattikunnan läsnäollessa selostuksen, jonka tarkoituksena oli osoittaa että Belgian v. 1867

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Lontoon sopimuksen kautta saavuttama neutraliteetti ei ole Versaillesin rauhansopimuksen, ei Kansainliiton syntymisen (jossa Luxemburgilla asettomana maana on erikoinen asema) eikä Locarnon yhtä vähän kuin Locarnon Saksan puolelta tapahtuneen irtisanomisen kautta, muuttunut, s.o. että Luxemburg tänä päivänäkin on katsottava neutraaliksi maaksi, johon tosiasiaan sellaiset tapahtumat kuin yllä luetellut eivät voi vaikuttaa. Länsi-Euroopan rauhanomaisen politiikan kannalta tällä toteamisella on laajempikin merkityksensä.

Keskusteluistani ministeri BECHin kanssa olen jo pitemmän aikaa voinut huomata että Belgian epäluulot nykyiseen Ranskaan nähden ovat hänessäkin saaneet vastakaikua, niin ranskalaismielisiä kuin hän itse ja suurin osa hänen kansaansa pohjimmaltaan ovat. Tämän jossain määrin muuttuneen mielialan seurauksena oli että hallitus huhtikuussa antoi kamarille lakiehdotuksen koskien sisäistä järjestystä; tämä laki myöntäisi hallitukselle oikeuden hajoittaa kommunistinen puolue. Eräillä muutoksilla tämä lakiehdotus kamarissa hyväksyttiin 34 äänellä 19 vastaan. Hallitus suostui kuitenkin opposition toivomukseen, että lakiehdotus ennen voimaantumistaan alistettaisiin kansanäänestykseen. Kun helluntain tienoissa kävin pääministeri BECHin luona Luxemburgissa, hän katsoi tämän referendumin pelkäksi muodollisuudeksi.

Kansanäänestys, joka toimitettiin viime sunnuntaina t.k. 6 p:nä, antoi kuitenkin odottamatta toisenlaisen tuloksen. 51 % annetuista äänistä oli lakiehdotusta vastaan 49 % ollessa puolesta. Jos kohta äänten ero on erittäin pieni,

todistaa se kuitenkin että hallitus oli laskenut voimasuhteet väärin tai että väliaikana yleisessä mielipiteessä on tapahtunut muutos. Sitäpaitsi se todistaa seuraavaa.

Minulle sanoi ministeri BECH peittelemättä että kommunistisen puolueen hajoituspäätös tehtiin hallituksessa nimenomaan siitä syystä että Luxemburgin länsirajalla olevien suurten ranskalaisten tehdasalueiden syndikalistien vaikutus Luxemburgin omaan työväkeen oli vahingollinen ja sen vuoksi estettävä.

Olen myöhemmin saanut kuulla että lakiehdotuksen vastustus kasvoi senkautta että alettiin epäillä sen takana olevan natsistisen vaikutuksen, jopa HITLERin sormen. Voimatta tätä Pariisissa tyydyttävästi kontrolloida totean vain että Saksan nykyisten olojen eräänlainen ymmärtämys on ollut Luxemburgissakin havaittavissa, jonkinlaisena rinnakkais-ilmiönä samantapaisille tunnepohjille Belgiassa.

Tältä kannalta katsoen kansanhänenestyksen tulos saa yleisenkin merkityksen. Ottaen huomioon että DEGRELLE, natsi-aatteen ajaja Belgiassa, huhtikuun alussa joutui niin perinpohjin tappiolle, ottaen huomioon samoin sen että Hollannin äskeiset vaalit osoittivat demokraattisen ajatustavan kasvua, Luxemburginkin kansanhänenestys on lisätodistuksena siitä että näissä maissa demokraattinen ajatussuunta ei ole häviämässä. Mitä Luxemburgiin tulee, tämä käy ilmi siitäkin että samana kesäkuun 6 p:nä toimitettiin kamarin osavaalit, jotka osoittivat selvää tendenssiä demokraattiseen jopa sosialistiseen suuntaan. Nykyiset hallituspuolueet, s.o. katooliset ja libe-

raalit, menettivät muutamia paikkoja, jotka joutuivat osaksi sosialisteille osaksi uudelle "demokraatit"-nimiselle puolueelle, jonka johtajana on BECHin edeltäjä pääministerin paikalla herra PRÜM, joka nyt tulee kamarin jäseneksi.

Tätä kirjoitettaessa ei ole vielä varmuutta siitä, voiko BECH jäädä pääministeriksi. Muodollisesti hän sitä voi, koska hänen koalitiollaan edelleen on enemmistö kamarissa ja koska BECH itse aina on ajanut samanlaista sosialistien ja porvarien koalitionhallitusta, johon Belgiassakin vihdoin on päädytty. Toiselta puolen hänen asemansa kansanäänestyksen jälkeen on heikontunut.^{x)} On varsin vähän luultavaa että hallitusvaihdos mitenkään vaikuttaisi Luxemburgin kansainväliseen statuuttiin, mutta mahdollista on että se voisi antaa toisia nyansseja Luxemburgin suhteille suuriin naapureihinsa.

On kiintoisaa todeta että tämä kansanäänestys Luxemburgissa oli kolmas sodan jälkeen. Ensimmäinen toimeenpantiin 1919 vallankumouksellisen liikkeen jälkeen, jonka kuten muistettaneen Ranskan joukot olivat lyöneet maahan; enemmistö antoi äänensä tasavaltaiseen régimeen siirtymistä vastaan ja monarkian pysyttämisen puolesta.

Toisen kerran toimeenpantiin kansanäänestys v. 1920 kysymyksestä oliko tullisopimus tehtävä Belgian vaiko Ranskan kanssa; 2/3 äänestäjistä antoi äänensä liiton puolesta Ranskan kanssa; kuten tunnettua poliittisista syistä Ranska ei tätä halunnut vaan toimi itse siihen suuntaan ystävänsä Bel-

x)

Yhdysvaltain suurlähettiläs Belgiassa ja Luxemburgissa sanoivat minulle äskettäin pitävänsä pääministeri BECHiä yhtenä aikamme kaikkein huomattavimpia valtiomiehiä.

gian rauhoittamiseksi että liitto tehtäisiin sen kanssa, mikä myös tapahtui. Kun viimeksi kävin Belgiassa luinkin eräästä valloimisesta lehdestä huomautuksen belgialaisille, ettei suhteissa Ranskaan unohdetaisi tätä kaunista elettä.

x

x

x

Ehtimättä nyt näyttelyn aikana kirjoittaa Belgian oloista niinkuin haluaisin, huomautan tässä vain että vaikka van ZEE LAND sai suuren voittonsa kamppailussaan DEGRELLE'ia vastaan, hänen asemansa silti on erittäin vaaranalainen. Tämä johtuu osaksi siitä että oikeisto ei anna hänelle anteeksi että hänen voittonsa tapahtui sosialistien ja ~~marx~~ kommunistien avulla. Osaksi taas liberaalit eivät anna hänelle anteeksi että hän on luvannut flaamilaisille sodanai-kaisten isänmaanpetturien amnestian. Amnestialaki, tosin huomattavasti muuttuneena, hyväksyttiin kuitenkin äskettäin kamarissa pienellä ääntenemmistöllä, mutta valkoisten äänestyslippujen luku oli suuri ja jokainen tietää että liberaalit vain senvuoksi eivät tahtoneet häntä kaataa, jottei hänen lähipäivinä alkava tärkeä matkansa Amerikkaan kärsisi prestigien menetyksestä. On ilmeistä että kun hän palaa Ameri-kaasta ja parlamentti heinäkuussa jälleen kokoontuu, hänen asemansa tulee olemaan toivoton, jollei hän suostu toimeen-panemaan huomattavia muutoksia hallituksensa kokoonpanossa.

Holma.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 29

ASIA:

Luxemburgissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Holma

Parisissa 9/11 1937.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Parisissa marraskuun 10 p:nä 1937.

N:o

2439-634

68 91 Pal.	37
15/11-37	
5	C29

Ulkoasiainministeriölle,

H e l s i n k i.

Lähetän täten kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle raporttini Luxemburgista n:o 5, joka käsittelee aihetta:

Luxemburgin uusi hallitus.

Holma.

LUXEMBURGI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5.

Pariisi ssa 9 p:nä marras kuuta 19 37.

68 91 Sal.

37

Asia: Luxemburgin uusi hallitus.

15/11-37

5 C29

Siitä saakka kun kirjoitin viimeisen raporttini Luxemburgista on tilanne siellä ollut varsin kaottinen. On kieltämätöntä että pää- ja ulkoministeri BECHILLE on suuriakin valtiomiehen ominaisuuksia. Hänen ansiokseen on luettava että hän 12 vuotta sitten aikaansai kaikista puolueista (katoolliset, liberaalit ja sosialistit) kokoonpannun hallituksen - siten kymmenellä vuodella antisipoiden van ZEELANDIN saavutuksen. Hänen aikanaan myöskin suhteet Belgiaan, joita edeltäjänsä ei kyennyt tyydyttävästi järjestämään, on saatu normaaliksi.

On kuitenkin yhtä kieltämätöntä että BECH viime keväänä teki kahdessakin suhteessa poliittisen erehdyksen. Hän sai huhtikuussa 2/3 kamarin äänistä kommunismin virallisen lakkauttamisen kannalle, mutta antaakseen saavutukselleen vielä suuremman ponnin hän kuten muistettaneen alisti päätöksen kansanäänestyksen ratkaistavaksi. Erehdys oli ensinnäkin siinä että hän täten kompromettoi kamarin, koska oli aivan turhaa alistaa näin suurella enemmistöllä saavutettu tulos kansanäänestyksen ratkaistavaksi. Toiseksi hän pani toimeen kansanäänestyksen yleisvaalien yhteydessä, seikka joka lisäsi hermostuneisuutta, aikaan-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

saaden hajaannusta enemmistönä olevien porvaripuolueiden kesken, jopa hänen oman puolueensakin sisässä. Tulos on tunnettu: noin 51 % äänesti kamarin päätöksen voimaansaamaa vastaan.

Siitä saakka BECHin persoonallinen asema on ollut horjahteleva kunnes hän lopulta katsoi parhaaksi jättää erohakemuksensa.

Suurherttustar antoi silloin tehtävän muodostaa uusi hallitus BECHin lähimmälle miehelle ja ystävälle rahaministeri DUPONGille. Pitkien vaivaloisten neuvottelujen jälkeen DUPONGin on onnistunut luoda hallitus, jossa on 3 katoolista, 2 sosialistia ja 1 liberaali. Katsoen siihen että DUPONG on saman hengen lapsi kuin BECH ja hänen lähin työtoverinsa, on odotettavissa, kuten minulle myöskin Luxemburgin tšekäläinen asiainhoitaja huomautti, ettei mitään oleellista muutosta maan asioiden johdossa tämän kautta tule tapahtumaan, paitsi mikäli tietysti jokaisella valtiomiehellä ja poliitikolla on oikeus antaa sille oma persoonallinen värityksensä. Hallitusvaihto pohjautuu siis lähinnä henkilökysymykseen. Jatkuvaisuuden takaa sitäpaitsi se seikka että BECH jää uuteen hallitukseen ulkoministeriksi. Tämä on tärkeätä maassa jonka kansainvälinen asema on niin arkaluontoinen ja jolla viime aikoina, varwinkin Locarnon sortumisen jälkeen, on ollut monta vaikeata, ulospäin enimmäkseen näkymätöntä taistelua kulis- seissa asemansa ja statuuttinsa säilyttämiseksi ja selventä- miseksi.

Holma